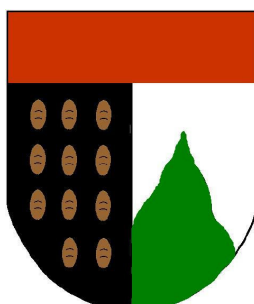

Załącznik do
Uchwały Nr IX/62/07
Rady Gminy Sulików
z dnia 27 czerwca 2007r.

**SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
GMINY SULIKÓW
NA LATA 2007-2013**

KWIECIEŃ 2007

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ	5
2. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE SULIKÓW	9
3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA.....	24
4. UWAGI KOŃCOWE	31

WSTĘP

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z wielką uwagą. Dzieje się tak, gdyż dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i rodzin w naszym kraju daleka jest od stanu zadawalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z art. 17.1.13. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i ma wzmacniać pozycję dziecka i rodziny na terenie gminy.

W systemie opieki nad dzieckiem – definiowanym jako obszary usług społecznych, których zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź w sytuacjach społecznych – tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, tj. dziećmi z różnego rodzaju dysfunkcjami i zaburzeniami rozwojowymi oraz opiekę nad dziećmi i młodzieżą z problemami psychospołecznymi, włącznie z osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem.

Do najważniejszych elementów charakteryzujących kierunki zmian większości systemów opieki nad dzieckiem i rodziną należą:

- ekologiczne podejście do rodzicielstwa,
- zachowanie równowagi między ochroną dziecka a utrzymaniem rodziny,
- respektowanie punktu widzenia rodziców,
- model negocjacyjny jako zasada pracy z rodzinami dzieci o specjalnych potrzebach,
- zwracanie uwagi na kwestię praw dziecka i ich respektowanie,
- troska o zachowanie właściwych proporcji.

Rodzicielstwo uznawano dotąd za izolowany i jednokierunkowy proces, ograniczający się do wychowywania dzieci przez rodziców. Jeśli nastawienie rodziców wobec dziecka nie było pozytywne lub jeśli brakowało im wiedzy bądź umiejętności pedagogicznych i sprawy przybierały zły obrót, społeczeństwo uznawało rodziców za winnych, a dzieci trafiały do placówki opieki instytucjonalnej albo do rodziny zastępczej.

Chociaż mówiło się o opiece nad dziećmi, w rzeczywistości była ona rozumiana raczej jako ochrona dzieci lub pomoc dzieciom znajdującym się w niebezpieczeństwie.

Nowe osiągnięcia psychologii dowiodły, że rodzicielstwo to przede wszystkim proces dwukierunkowy i cyrkularny. Wpływ rodziców na dzieci, w zależności od cech dziecka, może być różny. Podobnie efekty niektórych działań rodzicielskich są funkcją temperamentu dziecka.

Podejście ekologiczne podkreśla, że w opiece nad dziećmi powinno się uwzględniać dziecko i rodziców jako indywidualne jednostki, a także cały system rodzinny oraz środowisko. Oznacza to, że w większości krajów europejskich z coraz większą rezerwą podchodzi się do umieszczania dziecka w instytucji opieki lub w rodzinie zastępczej oraz że powstaje coraz więcej programów skoncentrowanych na rodzinie i podejmuje się coraz więcej działań wspierających rodzinę.

Preferuje się różnego rodzaju „edukacyjne wsparcie rodziny”, organizowane przez ośrodki opieki dziennej czy rodziny zastępcze oferujące opiekę dzienną. Rodzice są wspierani przez te ośrodki lub rodziny w radzeniu sobie z codziennymi problemami domowymi i wychowawczymi. Warto zwrócić również uwagę na bardziej zróżnicowane formy usług nastawionych na udzielanie pomocy większej liczbie dzieci i młodych ludzi, nasilającą się tendencją do umieszczania dzieci pod opieką krewnych oraz rosnące wysiłki w pozyskiwaniu profesjonalnych opiekunów, przygotowanych do pracy z młodymi ludźmi manifestującymi złożone problemy.

1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ

Rodzina i dziecko stanowią zasadnicze kwestie w polityce społecznej. Działalność na rzecz rodzin dotyczy wyrównywania pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzenia im równych szans oraz asekurowania w obliczu ryzyka życiowego. Natomiast działania podejmowane na rzecz dzieci mają przede wszystkim na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń.

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieświadomego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną

rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według Kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnych. W Kodeksie karnym nieletnim jest dziecko do ukończenia 17. roku życia. Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego; wówczas dziewczyna, zawsze za zgodą sądu opiekuńczego, może uzyskać pełną zdolność do czynności prawnych po ukończeniu 16 lat). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

1.1. REGULACJE PRAWNE KWESTII RODZINY I DZIECKA.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są Kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego. Kodeks

postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Kodeks pracy, służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16. stanowi, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt 16. pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Innym aktem prawnym zapewniającym ochronę rodzinie jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny. W dokumencie tym zapisane jest m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, czyli prawo każdego do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczące dziecka urodzonego, które nie ukończyło 18. roku życia, obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do

poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jeszcze innym aktem prawnym zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są również chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

2. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE SULIKÓW

Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet, przekazanych zarówno liderom lokalnej społeczności, jak i placówkom edukacyjnym. W niniejszej diagnozie pominięto badanie metodą SWOT, ponieważ zostało ono przedstawione w strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy.

2.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Identyfikacja zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy dzieci, młodzieży i rodziny, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych GOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Z wypowiedzi ankietowanych wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność. Zawierały one także sugestie, jak pomagać w rozwiązywaniu pojawiających się kwestii społecznych.

BARIERY

Z ankiet wynika, że młodzież i dzieci mieszkające na terenie gminy natrafiają na następujące bariery:

- dysfunkcyjność rodzin, spowodowana m.in. bezrobociem i alkoholizmem,
- brak właściwych wzorców i odpowiedniego wsparcia ze strony rodziców,
- bariery finansowe uniemożliwiające dalszą edukację, a tym samym znalezienie dobrej pracy, oraz uwolnienie się od zjawisk patologicznych występujących w rodzinach,
- konieczność podjęcia pracy, kosztem edukacji, z uwagi na ubóstwo w rodzinie,
- ograniczona liczba alternatywnych form i – co się z tym wiąże – miejsc spędzania czasu wolnego (m.in. zbyt mała liczba świetlic wiejskich i placów zabaw),

- ograniczone możliwości rozwijania zainteresowań i uzdolnień (m.in. zbyt mała liczba zajęć pozalekcyjnych),
- ograniczony dostęp do infrastruktury kulturalno-oświatowej i sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowej,
- ograniczona liczba zajęć sportowych,
- brak zorganizowanych form wypoczynku,
- trudności komunikacyjne; problemy z dojazdem do szkoły i na zajęcia pozalekcyjne,
- brak oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- ograniczony dostęp do Internetu,
- łatwy dostęp do środków uzależniających.

PROBLEMY

Z ww. barier wynikają problemy związane z dziećmi i młodzieżą, do rozwiązania których gmina musi znaleźć odpowiednie warunki i możliwości. Głównymi problemami podkreślanym przez ankietowanych są:

- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin – brak właściwej opieki nad dziećmi ze strony rodziców (coraz mniejszy zakres kontroli nad dzieckiem),
- dziedziczenie ubóstwa,
- brak motywacji do nauki, zainteresowań oraz niski poziom aktywności,
- niemożność znalezienia pracy m.in. z powodu niskiego poziomu wykształcenia,
- postępująca demoralizacja; brak poszanowania dla norm prawnych i społecznych – przestępczość nieletnich; przypadki kradzieży i rozbojów, objawy chuliganerii; przypadki bójek i pobić oraz niszczenia mienia publicznego, niski poziom kultury osobistej, wulgarność oraz brak tolerancji i szacunku dla innych osób,
- sięganie po środki uzależniające (papierosy alkohol); spożywanie ich w miejscach publicznych (np. pod sklepami),
- niemożność atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i korzystania z obiektów kulturalno-sportowych,
- niski zakres działań motywujących dzieci i młodzież do spędzania czasu wolnego w sposób alternatywny.

CO NALEŻY ZMIENIĆ

W celu poprawy istniejącej sytuacji proponuje się następujące rozwiązania w poszczególnych obszarach funkcjonowania:

1. Działania w zakresie sportu i wypoczynku:

- organizowanie różnych form aktywnego wypoczynku w czasie wolnym od nauki, m.in. z wykorzystaniem dostępnej na terenie gminy infrastruktury sportowej (wycieczki, rajdy, zawody sportowe),
- dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
- zwiększenie liczby sportowych zajęć pozalekcyjnych,
- zwiększenie nakładów finansowych na działalność klubów sportowych,
- powoływanie nowych lub poszerzanie działalności istniejących na terenie gminy klubów sportowych, m.in. poprzez tworzenie kolejnych sekcji,
- rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (m.in. zwiększenie dostępu do sal gimnastycznych),
- tworzenie miejsc zabaw dla dzieci,
- zwiększenie dostępu do sprzętu sportowego w godzinach pozalekcyjnych,
- udostępnianie w szerszym zakresie szkolnych pracowni komputerowych w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych,
- prowadzenie edukacji w zakresie zagadnień związanych z turystyką.

2. Działania w zakresie poprawy stanu zdrowia i sprawności:

- przeprowadzanie systematycznych badań okresowych i profilaktycznych,
- kontynuowanie dożywiania w szkołach,
- propagowanie zdrowego i aktywnego stylu życia poprzez organizowanie akcji, spotkań i pogadarek poświęconych m.in. problematyce uzależnień,
- zachęcanie do uprawiania sportu poprzez organizowanie imprez sportowych oraz zajęć sportowych,
- wzbogacenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego,
- zwiększenie liczby pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych,
- prowadzenie na zajęciach lekcyjnych ćwiczeń rozluźniających i odśrodkujących,
- zwiększenie dostępu do opieki medycznej w szkołach,
- zapewnienie szerszego, nieodpłatnego dostępu do opieki stomatologicznej,
- prowadzenie gimnastyki korekcyjnej w szkołach,
- tworzenie ścieżek rowerowych,
- wykorzystanie w szerszym zakresie istniejących na terenie gminy obiektów sportowych w celu organizowania zawodów w różnych dyscyplinach sportowych.

3. Działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

- zwiększenie dostępu do placówek rehabilitacyjnych,
- udzielanie rodzicom dzieci niepełnosprawnych wsparcia materialnego,
- udzielanie informacji o dostępnych formach pomocy,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej stosownej opieki oraz dostosowanych do ich potrzeb zajęć,
- prowadzenie działań integracyjnych w środowisku lokalnym (wspólne zajęcia, wycieczki, imprezy itp.),
- tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych,
- tworzenie organizacji działających na rzecz niepełnosprawnych,
- likwidowanie barier architektonicznych,
- propagowanie wolontariatu na rzecz dzieci niepełnosprawnych.

4. Działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

- współpraca placówek oświatowych z przedstawicielami Policji, Straży Pożarnej, Służby Zdrowia i kuratorami sądowymi w zakresie prowadzenia działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat bezpieczeństwa i istniejących zagrożeń (organizowanie spotkań i pogadanek),
- organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych tematyce bezpieczeństwa dzieci i młodzieży; bieżące informowanie rodziców o zachowywaniu się dzieci,
- prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu nabycie przez dzieci i młodzież umiejętności asertywnych,
- prowadzenie działań profilaktycznych,
- prowadzenie monitoringu w szkołach,
- organizowanie dyżurów nauczycielskich,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły,
- budowa chodników w poszczególnych miejscowościach,
- zwiększenie liczby patroli policyjnych, obejmujących m.in. tereny przyszkolne oraz rejon przystanków autobusowych.

5. Działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:

- prowadzenie monitoringu oraz udzielanie wsparcia finansowego rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

- udzielanie dzieciom i młodzieży, przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, wsparcia finansowego (przyznawanie stypendiów, dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego), rzeczowego (wyprawki szkolne, pomoc w uzyskaniu podręczników i przyborów szkolnych) i w formie dożywiania,
- tworzenie świetlic wiejskich, oferujących możliwość konstruktywnego spędzenia czasu wolnego, dożywianie oraz pomoc pedagogiczną,
- zapewnienie rodzinom ubogim dostępu do wsparcia psychologicznego,
- przeprowadzanie systematycznych badań profilaktycznych dzieci z rodzin ubogich,
- organizowanie zbiórek pieniężno-rzeczowych na rzecz dzieci pochodzących z rodzin ubogich,
- udzielanie wsparcia przez organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci i młodzieży (np. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Caritas),
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców.

6. Inne możliwości:

- prowadzenie w szerszym zakresie pedagogizacji rodziców,
- zwiększenie dostępu do wsparcia pedagogiczno-psychologicznego,
- podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

2.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów. Wypowiedzi ankietowanych zawierają również informacje o już realizowanych działaniach opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych wśród dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy Sulików znajdują się: przedszkole, trzy szkoły podstawowe, w których naukę pobiera 412 uczniów oraz gimnazjum, w którym uczy się 198 uczniów.

Z dostarczonych przez 3 placówki (dwie szkoły podstawowe i 1 zespół szkół) ankiet wynika, że wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów (zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest jednak większe) i posiadają dostęp do Internetu, dwie umożliwiają korzystanie

z sali gimnastycznej, a w żadnej placówce nie funkcjonują klasy integracyjne. Ogół szkół zatrudnia pedagoga i pielęgniarkę.

Placówki oferują swoim wychowankom zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań, zajęcia świetlicowe, językowe i sportowe oraz gry i zabawy ogólnorozwojowe), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze (3 szkoły), korekcyjno-kompensacyjne (3), rewalidacyjno-wychowawcze (1), terapię pedagogiczną (1), nauczanie indywidualne (1) i gimnastykę korekcyjną (1).

Według pedagogów problemami, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i szkoły, są: zjawisko ubożenia rodzin powodowane w głównej mierze bezrobociem i niskimi dochodami, dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do zaniedbania przez dom i uzależnień rodziców), brak perspektyw, niemożność wszechstronnego rozwoju i zapewnienia sobie godnych warunków do życia oraz utrudniona współpraca szkoły z niektórymi rodzicami.

Zdaniem jednego pedagoga na terenie gminy są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Do takich miejsc zaliczono przystanki autobusowe (z uwagi na brak pobocza i zatoki) oraz boiska przyszkolne (ze względu na dokonywane tam akty dewastacji w godzinach popołudniowych).

Określając działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły wskazywano na potrzebę prowadzenia pedagogizacji rodziców mającej na celu podniesienie ich umiejętności wychowawczych, zintensyfikowania programów profilaktycznych w obszarze uzależnień oraz w zakresie agresji i przemocy, organizowania zajęć dla dzieci i młodzieży umożliwiających im nabycie zdolności radzenia sobie z emocjami oraz uczących ich tolerancji i szacunku dla innych, konieczność udzielenia w szerszym zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i w formie dożywiania, zwiększenia liczby zajęć pozalekcyjnych oraz mobilizowania uczniów do wszechstronnego rozwoju.

Podejmując kwestię badań koniecznych do przeprowadzenia wśród dzieci młodzieży i rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy zintensyfikować wywiady środowiskowe oraz badania ankietowe w celu lepszego rozpoznania sytuacji rodzin uczniów, zdiagnozowania aktualnych problemów i potrzeb, określenia możliwych form współpracy pomiędzy szkołą a rodzicami oraz sprawdzenia skuteczności już podejmowanych działań. Ponadto uznano za zasadne częstsze przeprowadzanie badań psychologicznych, pedagogicznych i logopedycznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zgorzelcu oraz lekarskich (np. diagnozowanie wad postawy).

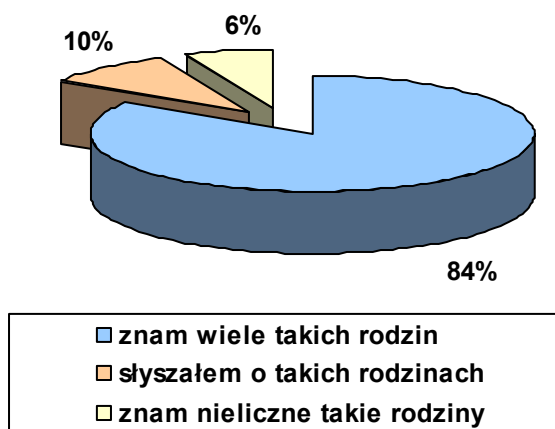
Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dziecka, pedagodzy wskazywali na konieczność uatrakcyjnienia oferty spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych (tworzenie kół zainteresowań) i pozaszkolnych (w tym sportowo-rekreacyjnych), prowadzenia systematycznej pedagogizacji rodziców i organizowania dla nich różnego rodzaju warsztatów aktywizujących do pracy nad sobą i dziećmi, opracowywania i skuteczniejszego realizowania programów profilaktycznych, potrzebę wskazywania uczniom właściwych celów życiowych, do których trzeba dążyć poprzez naukę i pracę, oraz uściślenia współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Kultury, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją, Strażą Pożarną i wymiarem sprawiedliwości.

2.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Analiza sytuacji dziecka w środowisku lokalnym jest elementem postępowania diagnostycznego, które, podobnie jak identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy, ma na celu określenie problemów i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego diagnozowano sytuację dziecka w środowisku lokalnym, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych GOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Poniższe wykresy prezentują obraz najistotniejszych kwestii dotyczących dzieci i młodzież w środowisku lokalnym.

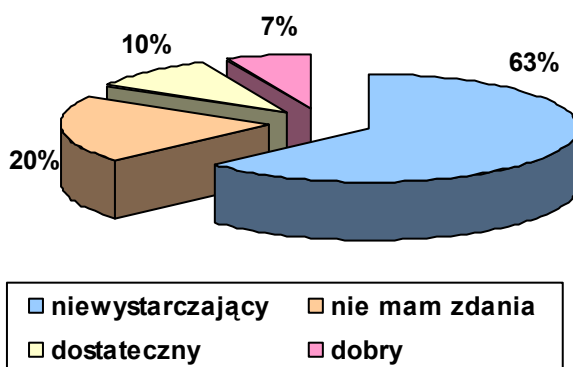
Czy dużo jest rodzin ubogich w gminie?

Badania własne Centrum AV.

Sytuacja materialna rodzin posiadających dzieci w gminie Sulików jest wielce niezadowolająca. Aż 84% ankietowanych stwierdziło, że osobiście zna wiele takich rodzin, a łącznie 16% badanych przyznało, że zna niewiele bądź też słyszało o takich rodzinach. Skoro zatem 90% respondentów odpowiedziało, iż zna wiele bądź niewiele rodzin ubogich, oznacza to – zważywszy na stosunkowo niewielką liczbę ludności gminy – że statystycznie zjawisko ubóstwa jest znane mieszkańcom z autopsji bądź spotykają się z nim w relacjach sąsiedzkich.

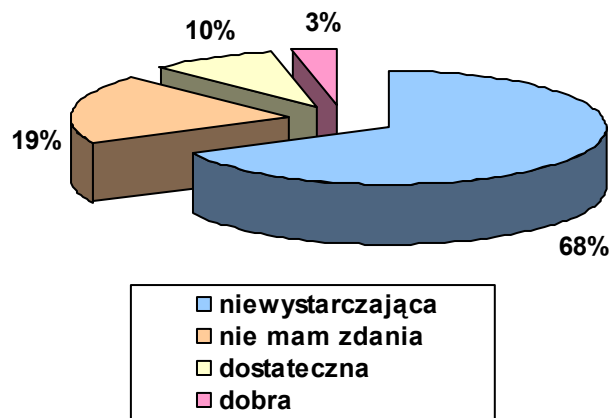
Jaki jest dostęp do rehabilitacji i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?

Badania własne Centrum AV.

63% ankietowanych krytycznie odniosło się do kwestii dostępności rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, uznając ją za niewystarczającą. Odmiennego zdania było łącznie 17% respondentów, a 20% badanych nie potrafiło sprecyzować swojego stanowiska.

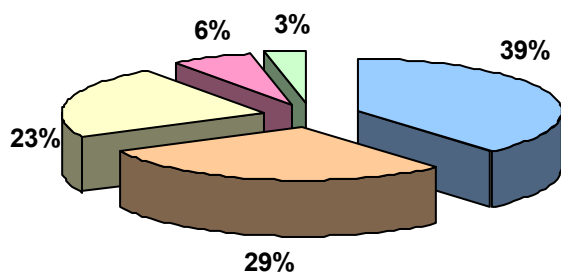
Ocena organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie

Badania własne Centrum AV.

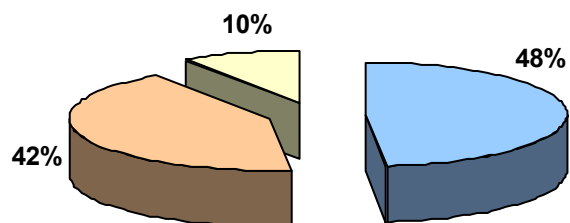
W kwestii organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie, zdecydowana większość ankietowanych (68%) miała negatywne opinie. Jedynie 10% badanych uznało ofertę spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży za dostateczną, a 3% respondentów – za dobrą. Jednocześnie 19% osób nie potrafiło jasno sprecyzować swojego stanowiska w tej sprawie.

Ocena działań związanych z profilaktyką alkoholową i narkomanią

■ niewystarczająca ■ dobra
 ■ nie mam zdania ■ dostateczna
 ■ bardzo dobra

Czy dzieci w gminie mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków?

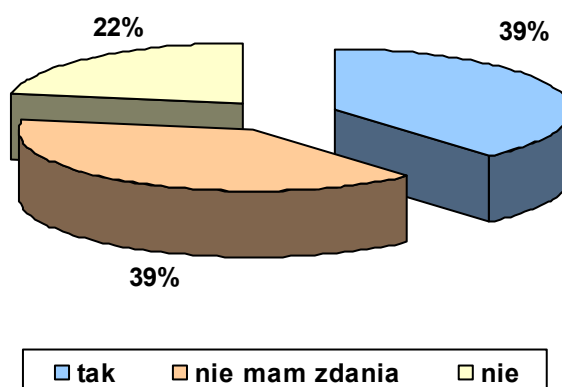

■ tak
 ■ dostęp jest zróżnicowany
 ■ nie wiem

Badania własne Centrum AV.

Oceniając realizowane w gminie działania związane z profilaktyką alkoholową i narkomanią ankietowani mieli podzielone opinie. 39% respondentów stwierdziło, iż działania w tym zakresie są niewystarczające, a 38% badanych oceniło je dobrze, dostatecznie i bardzo dobrze. Ponadto aż 23% osób nie potrafiło sprecyzować swojego stanowiska w tej kwestii. Jednocześnie 48% ankietowanych było zdania, że dostęp nieletnich do alkoholu i narkotyków jest łatwy, 42% badanych, stwierdziło, że jest zróżnicowany, a 10% osób nie wyraziło opinii na ten temat.

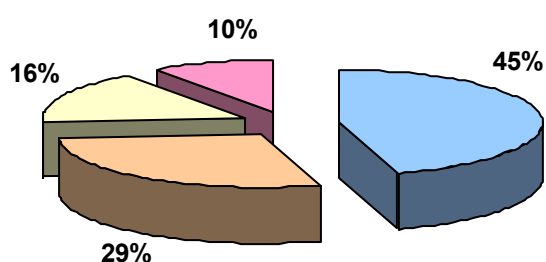
Czy szkoły i miejsca publiczne w gminie są bezpieczne dla dzieci?

Badania własne Centrum AV.

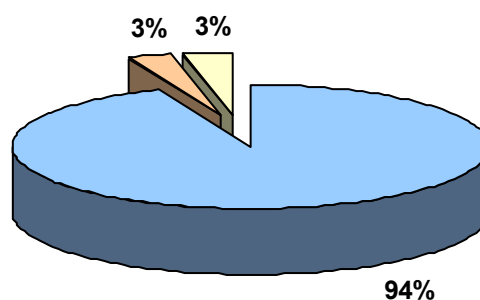
Oceniając stan bezpieczeństwa w szkołach i miejscach publicznych w gminie, najczęściej ankietowanych (39%) stwierdzało, że są one bezpieczne dla dzieci. Przeciwnego zdania było 22% respondentów, a aż 39% osób nie miało zdania na ten temat.

Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i krzywdzone?

■ słyszałem o takich rodzinach
■ znam wiele takich rodzin
■ nie słyszałem o takich rodzinach
■ znam nieliczne takie rodziny

Czy zdarzają się w gminie przypadki wykorzystywania seksualnego?

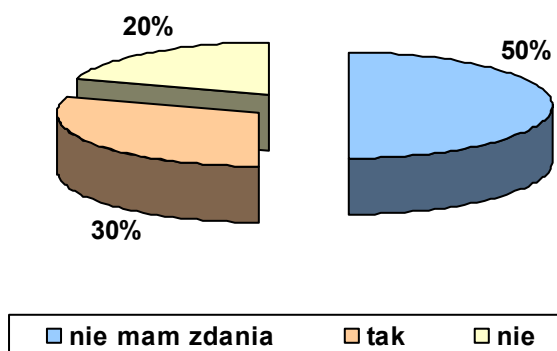

■ nie wiem o takich zdarzeniach
■ wiem o takich przypadkach
■ słyszałem o takich przypadkach

Badania własne Centrum AV.

Podjmując kwestię przemocy domowej, której ofiarami są dzieci, zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 84%) stwierdziła, iż słyszała o takich rodzinach bądź zna wiele lub niewiele takich rodzin, co jest zjawiskiem niezwykle niepokojącym. Odmienne opinie respondenci wyrazili w kwestii wykorzystywania seksualnego dzieci – aż 94% badanych odpowiedziało, że nic nie wie o takich zdarzeniach.

Czy należałoby zorganizować więcej miejsc w przedszkolach?

Badania własne Centrum AV.

Analizując potrzebę zwiększenia liczby miejsc w placówkach przedszkolnych na terenie gminy, połowa ankietowanych nie miała zdania w tej kwestii. Jednocześnie 30% badanych stwierdziło, iż należy podjąć działania w tym kierunku, a 20% osób było odmiennego zdania.

2.4. SYTUACJA DZIECKA I RODZINY W PERSPEKTYWIE PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ I ZESPOŁU KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ SĄDU REJONOWEGO

Informacji o sytuacji dziecka i rodziny w środowisku lokalnym dostarczają również działające na danym terenie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego. Dane ww. instytucji dotyczą takich kwestii, jak liczba osób objętych wsparciem, powody i formy udzielanej pomocy oraz liczba osób i przyczyny nadzoru kuratora.

Według danych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zgorzelcu, w roku szkolnym 2005/2006 badaniom psychologicznym i pedagogicznym poddano ogółem 136 uczniów z terenu gminy Sulików. Dodatkowo kilkadziesiąt osób uczęszczało na zajęcia logopedyczne. W przeprowadzonych badaniach i organizowanych zajęciach uczestniczyli również rodzice lub inni członkowie rodzin uczniów. Po badaniach odbywano rozmowy z rodzicami oraz wychowawcami, pedagogami szkolnymi i innymi osobami (instytucjami) zaangażowanymi w rozwiązywanie problemów uczniów. Najczęstsze powody zgłoszenia do Poradni oraz formy udzielanej pomocy przedstawia poniższa tabela.

Najczęstsze powody zgłoszenia do Poradni oraz formy udzielanej pomocy

Najczęstsze powody zgłoszenia

- trudności z nauką,
- trudności wychowawcze,
- określenie dojrzałości szkolnej dziecka (wydanie decyzji o odroczeniu lub przyspieszeniu obowiązku szkolnego),
- problemy rodzinne,
- relacje między rodzicami, dziećmi, rodzeństwem,
- trudności z wyborem zawodu i dalszego kierunku kształcenia,
- potrzeba stymulacji rozwoju,
- potrzeba wydania orzeczenia,
- potrzeba określenia form i metod nauczania,
- wskazania od lekarzy i innych specjalistów,
- potrzeba przeprowadzenia terapii logopedycznej,
- potrzeba przeprowadzenia terapii psychologicznej lub pedagogicznej.

Formy udzielanej pomocy

1. Pomoc indywidualna: • badania, konsultacje i terapie psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne,• indywidualne porady edukacyjne (zawodowe),• badania programami „Widzę” i „Słyszę”, 2. Indywidualna terapia psychologiczna: • w relacji rodzic – dziecko,• dla osób z depresją,• zagrożonych uzależnieniem,• z zaburzonym zachowaniem,• po próbach samobójczych,• dla osób z bulimią i anoreksją,• dla rodziców dzieci autystycznych,• wspieranie rodziców pełniących rolę rodzin zastępczych,• porady indywidualne dla uczniów.	3. Formy pomocy pośredniej: a) wydawanie opinii w sprawach: • ogólnego funkcjonowania dziecka (dla potrzeb np. szkoły, terapeuty itp.),• dysleksji,• dostosowania wymagań do indywidualnych potrzeb ucznia,• dojrzałości szkolnej,• kontynuacji nauki w ramach OHP lub klasy uzawodowionej,• przyznawania zasiłków pielęgnacyjnych,• w sprawach rozwodowych,• na prośbę sądu rodzinnego,• po diagnozach logopedycznych, b) wydawanie orzeczeń w sprawie: • nauczania indywidualnego,• kształcenia specjalnego,• opinii i potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zgorzelcu.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z

wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów wynikają ze wskazań sądu opartych na art. 100 Kodeksu rodzinnego. Pomoc ta ma charakter niematerialny i dotyczy umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w gestii kuratorów zawodowych pozostają łącznie 22 sprawy z terenu gminy Sulików. Większość z nich (13) ma charakter opiekuńczy i wiąże się z ograniczeniem władzy rodzicielskiej. Pozostałe sprawy dotyczą nadzoru nad sposobem leczenia odwykowego niestacjonarnego (4), opieki prawnej i kurateli nad osobami ubezwłasnowolnionymi (3) oraz nadzoru nad nieletnimi, którzy dopuścili się czynów karalnych (2). Należy dodać, iż w 2005 roku 6 osobom z terenu gminy Sulików, które opuściły zakład karny, udzielono wsparcia finansowego z funduszu pomocy postpenitencjarnej na łączną kwotę 1.600 zł.

2.5. ZASOBY

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie kwestii dziecka i rodziny są instytucje działające na terenie gminy. Prezentujemy te, które mogą mieć największy wpływ na poprawę sytuacji i dziecka i rodziny.

Nazwa instytucji	Kontakt
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie	ul. Poczтовая 7a 59-975 Sulików, tel. (075) 77 87 330
Przedszkole Publiczne w Sulikowie	ul. Dworcowa 2, 59-975 Sulików, tel. (075) 77 87 319
Szkoła Podstawowa w Biernej	Bierna 57, 59-970 Zawidów, tel./fax: (075) 77 76 108
Szkoła Podstawowa w Studniskach Dolnych	Studniska Dolne 55, 59-975 Sulików, tel. (075) 77 78 084.

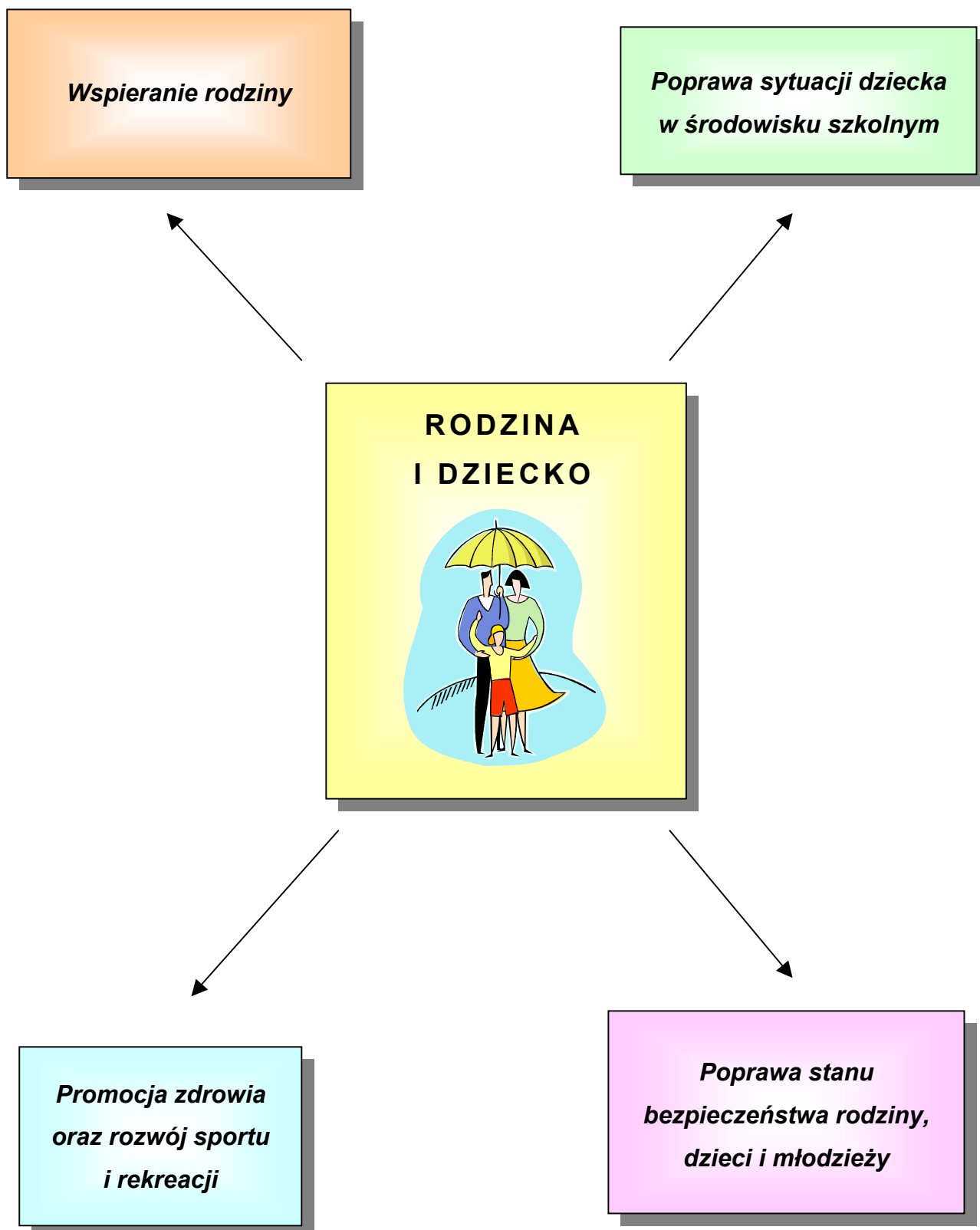
Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Jana Pawła II w Sulikowie	ul. Zgorzelecka, 59-975 Sulików
Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie	ul. Plac Wolności 9, 59-975 Sulików, tel./fax:(075) 77 87 310
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Sulikowie	ul. Dworcowa, 59-975 Sulików
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej przy Szkole Podstawowej w Biernej	Bierna 57, 59-970 Zawidów, tel./fax: (075) 77 76 108

2.6. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Zespół wspierający Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w opracowaniu niniejszego dokumentu, opierając się na materiale analitycznym oraz przesłankach wynikających z ogólnopolskich dokumentów diagnostycznych i programowych, uznał, że działania mające na celu budowę lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną należy zaprogramować w podstawowych obszarach, tj.:

- wspierania rodziny,
- poprawy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym,
- poprawy stanu zdrowia populacji, w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji,
- poprawy stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

CELE STRATEGICZNE SYSTEMU

3. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

Cel strategiczny 1.

WSPIERANIE RODZINY

Cele operacyjne:

- 1. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny.**
- 2. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.**
- 3. Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie.
2. Analiza i monitoring systemu wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań.
3. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
2. Budowanie zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, w tym utworzenie instytucji odpowiedzialnej za przyjmowanie sygnałów o sytuacji kryzysowej rodzin.
3. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodzin.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Obejmowanie opieką socjalną rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2.

POPRAWA SYTUACJI DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Cele operacyjne:

1. **Wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych.**
2. **Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.**
3. **Wzmacnianie systemu gwarantującego prawidłowy przebieg procesu wychowania.**
4. **Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. **Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.**

2. Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych, przedsiębiorczości i planowania kariery.
3. Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży szkolnej (stypendia, zasiłki, dofinansowanie udziału w ofercie kulturalnej oraz wycieczkach dydaktycznych).
5. Wypracowanie procedur monitoringu uczniów uzdolnionych, wspierania ich rozwoju, wyróżniania i nagradzania.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Stworzenie systemu usług wspierających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych.
2. Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełnosprawnych do szkół ogólnodostępnych.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
2. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej, sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych i filantropijnych w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los.

Zadania do celu operacyjnego 4:

1. Zwiększenie w szkołach dostępu do opieki psychologa.
2. Inicjowanie programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym dzieci i młodzieży, w tym uzależnieniom, nieprzystosowaniu, wykluczeniu.
3. Organizacja świetlic szkolnych i środowiskowych, w tym parafialnych.
4. Tworzenie warunków do zwiększenia różnych form orientacji i poradnictwa zawodowego.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 3.

PROMOCJA ZDROWIA ORAZ ROZWÓJ SPORTU I REKREACJI

Cele operacyjne:

- 1. Rozwijanie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży.**
- 2. Kompensacja deficytów zdrowotnych oraz wspieranie opieki zdrowotnej nad dzieckiem niepełnosprawnym.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wspieranie cyklicznych badań sprawności młodego pokolenia.
2. Wykorzystywanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży.
3. Stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówkach oświatowych, również w godzinach popołudniowych, a dla młodzieży także w godzinach wieczornych.

4. Rozbudowa infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe).

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Prowadzenie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie edukacyjnych programów prozdrowotnych w szkołach (higiena nauki i pracy, prawidłowe żywienie, wady postawy, uzależnienia).
3. Tworzenie warunków do praktykowania zachowań prozdrowotnych.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 4.

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne:

1. **Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży.**

- 2. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.**
- 3. Ochrona dziecka przed wykorzystywaniem i molestowaniem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Wdrażanie programów ilustrujących zagrożenia cywilizacyjne.
2. Włączanie w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych policjantów z wydziału prewencji oraz ruchu drogowego.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat uzależnień adresowanych do dzieci i młodzieży.
2. Ustawiczne szkolenie nauczycieli związane z zagrożeniem uzależnieniami.
3. Wdrażanie programów edukacyjnych z zakresu uzależnień dla rodziców.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, wykorzystywania i molestowania dzieci w rodzinie i w środowisku.
3. Promocja instytucji udzielających pomocy, np. telefon zaufania, program „Niebieska linia”.
4. Współpraca wszystkich lokalnych instytucji zajmujących się przemocą.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Gminy i Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach przyjętych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.